

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К.
Д. Ушинського»**

МАТЕРІАЛИ

XII Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

ОДЕСА-2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К.
Д. Ушинського»**

**кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної
діяльності**

М А Т Е Р І А Л И

XII Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

(Одеса, 18-19 квітня 2024 року)

Одеса -2024

УДК: 37+316.61

Освіта та соціалізація особистості. *XII Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених* (Одеса, 18-19 квітня 2024 р.) 111 с.

Рецензенти:

Пальчинська Мар'яна Вікторівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри соціально-гуманітарних наук Державного університету інтелектуальних технологій та зв'язку.

Орленко Ірина Миколаївна - доктор філософії, завідувачка Одеського обласного ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти КЗВО «Одеська академія безперервної освіти» Одеської обласної ради.

Збірник матеріалів Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Освіта та соціалізація особистості» вміщує матеріали, які досліджують освіту ХХІ століття, інновації та перспективи розвитку; стан та проблеми реформування системи української освіти; філософію освіти перед викликами сучасності; молодь в освітньому просторі: механізми соціалізації та самореалізації; соціальну адаптацію особистості в умовах суспільних трансформацій; ціннісні орієнтири та культурні практики особистості в українському суспільстві та розглядаються девіації та суспільні рухи у соціальному просторі сучасної України. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, здобувачів освіти.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», протокол № 17 від 27 червня 2024 р.

Данильчук Крістіна Віталіївна - здобувачка 4 року навчання спеціальності 028 Менеджмент соціокультурної діяльності соціальногуманітарного факультету,

Науковий керівник – **Начев Андрій Петрович**, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності, проректор з міжнародної, соціально-гуманітарної та науково-педагогічної роботи, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

НАРОДНЕ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО УКРАЇНИ, ЯК МОГУТНІЙ СТИМУЛ СВОБОДНОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Народне декоративно-прикладне мистецтво України є важливою складовою культурної спадщини нашої країни. Це мистецтво відображає багату історію, традиції та духовність українського народу.

Народні ремесла та мистецтва мають довгу історію в Україні, вони втілюють у собі культурні традиції, національну ідентичність та духовність українського народу. Важливо враховувати, що народне мистецтво не лише є символом культурного багатства країни, але й може відігравати ключову роль у формуванні демократичного суспільства та розвитку громадянського суспільства.

Перш за все, народне декоративно-прикладне мистецтво сприяє розвитку громадянської свідомості. Це відбувається через підтримку та збереження традиційних цінностей, виховання поваги до історії, культури та творчості попередніх поколінь. Люди, які займаються різноманітними видами народного мистецтва, навчаються співпраці, взаєморозумінню та важливості культурного розмаїття, що є важливими складовими будь-якої демократичної суспільної системи[1].

Крім того, розвиток народних ремесел та мистецтва сприяє економічному зростанню та соціальній інклюзії. Створення ринку для ручної роботи та виробів майстрів народних ремесел сприяє збереженню традиційних ремесел, а також забезпечує дохід для сільських та міських жителів. Це особливо важливо в контексті розвитку сільських громад та зменшення міжрегіональних нерівностей. Підтримка народних мистецтв також може стати чинником залучення уваги до розвитку туризму, зокрема етнічного та культурного туризму, що сприяє розвитку місцевих господарств та інфраструктури.

Народне мистецтво в Україні також може відігравати важливу роль у підтримці демократичних цінностей та боротьбі з антидемократичними тенденціями. Шляхом публічного виявлення культурної ідентичності та свободи творчості, мистецтво може стати могутнім інструментом боротьби з репресіями,

цензурою та будь-якими спробами обмеження свободи виразу. Відтак, підтримка народних мистецьких ініціатив може зміцнити громадянське суспільство та відповідальність держави перед своїми громадянами[2].

Різноманітні види декоративно-прикладного мистецтва в Україні включають в себе вишивку, різьблення по дереву, виготовлення гончарних виробів, розпис по тканинах та інші види ручної роботи.

Вишивка є одним з найпоширеніших видів декоративно-прикладного мистецтва в Україні. Вона відображає національний колорит, символіку та традиції українського народу. Кожен візерунок та кольори вишивки мають своє значення і відображають певні образи або символи.

Вишивка в Україні має глибокі історичні корені, її традиції сягають давніх часів. Вона не лише прикрашає різноманітні предмети побуту, а й має символічне значення для українського народу. Наприклад, вишивка з маками вважається символом плодючості та родючості, а вишивка зі збіркою калини – символом родинного злагодження та добробуту. Кожен регіон має свої унікальні візерунки та кольори, які відображають особливості місцевої культури та традицій. Вишивка відіграє важливу роль у збереженні і розповсюдженні культурної спадщини українського народу, а також стала важливим елементом сучасного модного та дизайнерського світу.

Українська вишивка відрізняється не лише різноманітністю візерунків та кольорів, але й застосуванням різних технік вишивання, таких як хрестиком, гладдю, бісером, стрічками та іншими. Кожна техніка має свої особливості та додає вишивці унікальний характер. Вишивка не лише використовується для прикраси одягу та предметів побуту, але й стала символом національної гордості та ідентичності, адже вона активно використовується в національних костюмах, національних символах та емблемах. Її популярність поширюється і за межі України, завдяки чому українська вишивка стала відомою та впізнаваною у всьому світі, привертаючи увагу до багатозначної культурної спадщини України.

Різьблення по дереву також є популярним видом декоративно-прикладного мистецтва в Україні. Історія різьблення по дереву в Україні сягає глибоких історичних коренів. Українські майстри використовували цей вид мистецтва вже від найдавніших часів для створення різноманітних виробів, які відображали культурні та історичні особливості народу.

Один із найвідоміших прикладів різьблення по дереву в Україні – це унікальні дерев'яні церкви, які збереглися на території країни. Ці церкви, збудовані без використання цвяхів, прикрашені складними різьбленими деталями, які мають символічне та релігійне значення.

Протягом історії українського народу різьблення по дереву також використовувалося для створення різноманітних предметів побуту, таких як різноманітні посуду, меблі, іграшки та інші вироби. Ці вироби відображали не

лише майстерність ремісників, а й культурні та традиційні особливості українського народу.

У ХХ столітті різьблення по дереву продовжило свій розвиток, включаючи нові техніки та стилі. Сучасні майстри використовують різноманітні інструменти та матеріали для створення високоякісних різьблених виробів, які захоплюють увагу своєю красою та оригінальністю[3].

Гончарство та виготовлення гончарних виробів також мають велике значення в українському народному мистецтві. Гончарні вироби відображають традиції та ремесла українського народу, а їх унікальний дизайн і форми роблять їх популярними як в Україні, так і за її межами.

Гончарство є одним із найдавніших ремесел на території України. Вже з найдавніших часів українські гончари виготовляли посуд та інші корисні предмети з глини, використовуючи власні руки та прості інструменти. Унікальність українських гончарних виробів полягає в їхній високій якості, естетичному вигляді та функціональності.

Одним зі символів українського гончарства є традиційний кувшин, який використовувався для зберігання та перевезення рідини. Кожен регіон мав свої унікальні форми та візерунки для гончарних виробів, що відображало регіональні особливості культури та традицій.

Протягом історії гончарі створювали також різноманітні декоративні вироби, такі як кувшини, миски, тарілки, іграшки та інші предмети, які прикрашали домівки та використовувалися у побуті. Виготовлення гончарних виробів передавалося з покоління в покоління, зберігаючи давні традиції та майстерність.

Сучасне гончарство в Україні не лише продовжує традиції минулих століть, але і розвивається, використовуючи нові технології та ідеї. Виготовлення гончарних виробів залишається важливим аспектом культурної спадщини України, привертаючи увагу як місцевих мешканців, так і туристів з усього світу[4].

Декоративно-прикладне мистецтво сприяє збереженню культурної спадщини, підтримує національну ідентичність та сприяє розвитку творчих здібностей народу. Через підтримку та розвиток народного декоративноприкладного мистецтва, Україна може підтримувати свою культурну спадщину, просувати свою унікальність та привертати увагу до своєї культури та мистецтва.

У висновку, народне декоративно-прикладне мистецтво України є не лише важливим аспектом культурної спадщини країни, але й могутнім стимулом для вільного демократичного розвитку. Шляхом підтримки та розвитку народних ремесел та мистецтва можна забезпечити не лише збереження культурної спадщини, але і сприяти розвитку громадянського суспільства, економічному зростанню та укріпленню демократичних цінностей в українському суспільстві.

Список використаних джерел

1. Білець Т. 2020. Сучасні тенденції українського декоративноприкладного мистецтва. Журнал «Мистецтво України», 5(25), 12-19.
2. Гармаш Н. В. 2017. Народне мистецтво України як засіб формування громадянської ідентичності молодого покоління. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Соціальні комунікації, (26), 61-65.
3. Марченко О. В. 2018. Народне мистецтво як засіб формування демократичних цінностей. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Філософія, (3), 54-59.
4. Ткаченко О. 2018. Традиційне українське рукоділля як частина народної культури. Навчально-методичний посібник. Київ: Видавництво «Основа».

Dobrolyubska Yuliya Andriivna, Doctor of Science in Philosophy, Full Professor, Professor at the Department of Ukraine History, South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinsky, Odessa, Ukraine

THE PHENOMENON OF MARGINALITY IN THE CONTEXT OF CONTEMPORARY SOCIAL SPACE

The processes of globalization and the resulting transformations leading to the intensification of social interactions both within countries and between them have highlighted the need to study contemporary trends in the ethno-cultural sphere. The increase in migration flows, resulting in the emergence of polyethnic groups, has led to the formation of *Homo mobilis* – a mobile individual not rigidly tied to a specific locus. Marginal situations have emerged and continue to form: individuals or groups find themselves at the boundaries of two or more cultures or ethnicities, and this duality of position has various consequences, both positive and negative. Marginality, on one hand, contributes to the preservation and even increase of cultural and national diversity, while, on the other hand, it is accompanied by processes negatively affecting the fate of the ethnic group and its culture. These include risks related to possible assimilation, dissolution into a larger ethnic group, which always poses the threat of «national» losses. National roots weaken, historical memory, language, traditions, and way of life are lost. Research into the social nature of marginality and marginal phenomena, including ethno-cultural aspects, which increasingly become universal ways of human existence, appears scientifically demanded and relevant, including from a practical standpoint. The complexity and multi-aspect nature of the phenomenon of

marginality require its interpretation through various methodological and research instruments.

Ethnocultural marginality, as a subtype of social marginality, can be defined as the simultaneous belonging of an individual or group to different national cultures, and this difference in status imparts contradictory traits to their consciousness and self-awareness. However, it is essential to distinguish between the concepts of marginality and marginalization. In the first case, marginality embodies a specific, achieved state (or result), used to characterize the border position of an individual (group) in relation to a particular social community. Moreover, a marginal person, according to common belief, is an outsider since they belong to a lower social status and represent a cultural and ethnic minority [5, p. 564-565].

З М І С Т

<i>Борінштейн Євген Русланович</i>	5
ФІЛОСОФІЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ	
<i>Атаманюк Зоя Миколаївна</i>	7
ОСНОВИ ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ У ПОГЛЯДАХ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ	
<i>Андрєєва Ольга Станіславівна, Виноградова Наталія Михайлівна</i>	9
ВІДОБРАЖЕННЯ ДОЛІ ПРОСТОГО НАРОДУ В ХУДОЖНІХ ПОЛОТНАХ Т. Г. ШЕВЧЕНКА	
<i>Барков Степан, Поплавська Тетяна Миколаївна</i>	18
ПРОБЛЕМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЯК ПРОБЛЕМИ СУСПІЛЬНОЇ МОРАЛІ	
<i>Варшавська Ю. С., Петінова Оксана Борисівна</i>	21
СПІВВІДНОШЕННЯ ДУШІ І ТІЛА У ПЛАТОНА (НА ОСНОВІ «ФЕДОНА»)	
<i>Виноградова Наталія Михайлівна, Щербина Єлизавета Володимирівна</i>	28
ВТІЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ І ФІЛОСОФСЬКИХ ІДЕЙ ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ В ТВОРЧОСТІ ФРАНЦУЗЬКОГО ГУМАНІСТА ФРАНСУА РАБЛЕ (НА ТВОРІ «ГАРГАНТЮА І ПАНТАГРЮЕЛЬ»)	
<i>Врайт Галина Яківна, Гавриш Ніколь</i>	34
ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В ОСВІТІ	
<i>Гращенко Ніна Геннадіївна, Виноградова Наталія Михайлівна,</i>	37

СКАНДИНАВСЬКА МІФОЛОГІЯ У ЖИВОПИСІ

Даниленко Анастасія Володимирівна, Вraith Галина Яківна 50

**ВПЛИВ КУЛЬТУРНИХ ВІДМІННОСТЕЙ НА ПРОЦЕС
НАВЧАННЯ ТА СОЦІАЛІЗАЦІЮ**

Данильчук Крістіна Віталіївна, Начев Андрій Петрович

**НАРОДНЕ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО
УКРАЇНИ, ЯК МОГУТНІЙ СТИМУЛ СВОБОДНОГО
ДЕМОКРАТИЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ**

Dobrolyubska Yuliya Andriivna 57

**THE PHENOMENON OF MARGINALITY IN THE CONTEXT
OF CONTEMPORARY SOCIAL SPACE**

Йорж Руслан Анатолійович 60

ЕВОЛЮЦІЯ ВЧЕННЯ ПРО ЦІННОСТІ

Кадієвська Ірина Аркадіївна 62

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОЛОДІ В СУЧАСНОМУ
СУСПІЛЬСТВІ**

Козленко Павло Юхимович 64